

formation of expectations and the persistence of output, this strategy can ensure greater long-term price stability without increasing the volatility of output.

References:

1. Cukierman A. Central bank independence and monetary policymaking institutions – Past, present and future. / A. Cukierman // *European Journal of Political Economy*. – 2008. – Vol. 24, № 4, P. 722–736.
2. Svensson L. E. O. Inflation forecast targeting: implementing and monitoring inflation targets. / L. E. O. Svensson // *European Economic Review*. – 1997. – Vol. 44, P. 1111–1146.
3. Alesina A., Summers L. Central bank independence and macroeconomic performance: Some comparative evidence. / A. Alesina, L. Summers // *Journal of Money, Credit and Banking*. – 1993. – Vol. 25, № 2, P. 151–162
4. Banati L. Long run evidence on money growth and inflation. / L. Banati // *ECB Working Paper Series*. – 2009. – № 1027.
5. Barro R. Inflation and economic growth. *Annals of Economics and Finance*. / R. Barro // *Annals of Economics and Finance*. – 2013. – Vol. 14, № 1, P. 85–109.

Буй Т.Г.

Доцент кафедри фінансів, НаУКМА

Шинкаренко Д.Р.

студент магістерської програми, НаУКМА

ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ BEPS В УКРАЇНІ

План BEPS (англ. Base Erosion and Profit Shifting) був розроблений Організацією економічного співробітництва та розвитку у відповідь на численні виклики, що зумовлюють невизначеності у світовій економіці: вплив глобалізації та зміни в глобальній економіці, застарілість нормативної бази та систем обміну інформацією між країнами, зміни в моделях адміністрування податків тощо. Такі виклики турбують суспільство передусім через те, що в умовах глобалізації великі компанії змінюють моделі бізнесу від ведення простої зовнішньоекономічної діяльності до утворення транснаціональних корпорацій (ТНК), які здійснюють свою діяльність через мережу дочірніх підприємств і застосовують схеми податкового планування. Такі корпорації, на відміну від малих підприємств, мають більшу спроможність та більші стимули проводити заходи з податкової оптимізації, що на практиці означає застосування не заборонених схем розмиття бази оподаткування та переміщення доходів з країн з високим рівнем оподаткування у низькоподаткові юрисдикції.

Серед таких схем можна виділити: товарні операції між компаніями групи з неринковою рентабельністю, надання послуг (напр. консультаційних, маркетингових, послуг з дослідження та розробок), операції з нематеріальними активами, вартість яких важко оцінити, операції зі сплатою ліцензійних платежів (роялті за використання бренду, програмного забезпечення, технологій, дизайну продукції тощо) та інші подібні операції, що можуть призводити до завищення витрат або доходів сторін операції. Уникнення оподаткування може відбуватися через оптимізацію структури групи, за якої переміщення прибутків у низькоподаткові юрисдикції уможливується неузгодженістю нормативної бази країн, прогалинами у міжнародних конвенціях, що фактично сприяє подвійному неоподаткуванню отриманого доходу.

План BEPS націлений на вирішення проблем, пов'язаних із застарілістю та неузгодженістю нормативної бази країн та міжнародних угод, використання схем

податкового планування, що означає для ТНК необґрунтовані конкурентні переваги в порівнянні з малим та середнім бізнесом, розподіл прибутку залежно від розташування матеріальних активів, не беручи до уваги зростання ролі нематеріальних активів тощо.

Таким чином, план BEPS містить 15 кроків, що сприятимуть захищеності країн його учасників від наслідків агресивного податкового планування з боку транснаціональних компаній. Вони охоплюють ряд питань від аналізу податкових викликів у сфері електронної комерції до розробки багатостороннього інструменту (угоди) для забезпечення належного та своєчасного впровадження розроблених стандартів у практику.

З 1 січня Україна офіційно приєдналася до плану BEPS і зобов'язалась імплементувати у законодавство його мінімальні критерії. Ці зміни стосуватимуться впровадження механізмів боротьби з податковими зловживаннями у багатьох сферах.

Перш за все, це механізми боротьби з податковими зловживаннями, що пов'язані з використанням спеціальних режимів оподаткування, уникнення зловживань при застосуванні податкових конвенцій, та збільшення ефективності механізмів вирішення спорів щодо застосування договорів про уникнення подвійного оподаткування між країнами. Цей крок включатиме у себе як перегляд механізмів застосування компаніями положень конвенцій та договорів, так і перегляд самих конвенцій, частина яких морально застаріла (досі застосовуються договори, підписані СРСР з Іспанією, Малайзією, Японією і які діють відповідно до статті 7 Закону України "Про правонаступництво України").

Найбільш відчутними для компаній можуть стати зміни, спрямовані на розкриття інформації про використання схем агресивного податкового планування. Планом BEPS передбачається впровадження нового стандарту звітності з трансфертного ціноутворення, згідно з яким транснаціональні компанії, що відповідатимуть встановленим критеріям, подаватимуть до контролюючих органів звітність трьох типів: "Master File", "Local File" та "Country-by-Country Report".

"Master File" міститиме загальну інформацію про всіх членів ТНК і дасть можливість локальним податковим органам ознайомитись про діяльність групи компаній в цілому. Податкові органи зможуть отримати такий звіт від локальної компанії або від податкових органів інших країн згідно міжнародним угодам про обмін інформацією, де такий звіт був поданий членом групи. "Local File" — це аналог документації з трансфертного ціноутворення, яку компанії в Україні подають вже сьогодні, що містить специфічну інформацію, пов'язану з операціями місцевого платника податків, включаючи відповідну фінансову інформацію та аналіз співставності контрольованих операцій. "Country-by-Country Report" міститиме інформацію про розподіл доходів і сплачені усіма компаніями групи податки. Перед компаніями не виникне зобов'язання подавати до податкових служб усі три звіти, так як "Master File" та "Country-by-Country Report" очевидно будуть єдині для всієї групи і можуть бути подані материнською компанією у іншій країні, а податкові органи в Україні потенційно матимуть доступ до них через системи автоматичного обміну інформацією.

На сьогодні в Україні діють вимоги до підготовки та подачі "Local File", проте з огляду на приєднання до плану BEPS зазначені норми подачі звітності можуть бути

імплементовані найближчим часом і в Україні. Варто також зазначити, що хоча Україна приєдналася до плану BEPS лише нещодавно, його норми активно впроваджуються вже досить тривалий час: так трансфертне ціноутворення в Україні застосовується ще з 2013 року, активно впроваджуються нові підходи до витрат компаній, пов'язаних з борговими зобов'язаннями, операцій з нематеріальним активами, змінюються підходи до оподаткування прибутку постійних представництв іноземних компаній.

Впровадження стандартів BEPS безпосередньо передбачено положеннями про дотримання вимог належного управління в сфері оподаткування відповідно до ст. 350 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Починаючи з квітня 2017 року розглядаються можливості застосування захисних заходів до тих держав, які станом на цей час року не демонструватимуть належного прогресу в питаннях впровадження стандартів прозорості та автоматичного обміну інформацією. Тому впровадження плану BEPS є не лише заходом захисту української економіки та її розвитку, а й стратегічно важливою передумовою на шляху інтеграції України до системи міжнародного економічного співтовариства.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/>

Тези підготовлено в рамках фундаментального проекту кафедри фінансів НаУКМА на тему «Методологія та економіко-математичний інструментарій оцінки впливу тіньової економіки та дисбалансів на ринку праці на фінансову стабільність та економічне зростання в Україні».

Васильчук В.В.

Аспірантка кафедри фінансів, НаУКМА

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Висока частка тіньового сектору в структурі економіки України є одним із найголовніших факторів гальмування її економічного розвитку.

За останніми оцінками Міністерства економічного розвитку і торгівлі України інтегральний показник рівня тіньової економіки України за 9 місяців 2016 року склав 35% від офіційного ВВП, що на 5 в.п. менше порівняно з показником відповідного періоду 2015 року [1, С. 3]. Серед системних факторів тінізації національної економіки Міністерство виділяє наступні:

- *Низька ефективність держави у забезпеченні інституційних основ розвитку конкурентоспроможної економіки.* Відповідно до Звіту про глобальний індекс конкурентоспроможності 2016/17 ефективність державних та суспільних установ залишається одним із найбільш конкурентних «провалів» економіки України (129 місце серед 138 країн). Низька позиція у рейтингу за даним субіндексом засвідчує, що адміністративні та правові умови, в яких діють суб'єкти господарювання, залишаються несприятливими через незмінно високий рівень корупції, відсутність ефективної судової системи та належного захисту прав власності. Зазначені чинники негативно впливають не лише на бізнес-клімат в країні, а й на довіру суспільства до держави в цілому. За рівнем захисту прав власності Україна знаходиться на 131 місці у ГІК 2016/17, за рівнем захисту прав інтелектуальної власності – на 125 місці;